

Filosofie náboženské výchovy

Učitelství v Novém zákoně

Zuzana Svobodová

Shrnutí pojmů pro učitele v NZ

- didaskalos (pseudo-didaskalos, nomo-didaskalos, poly-didaskaloi)
- grammateus
- epistatés
- kathégétés
- sofós
- rabbi (rabbuni)
- paideutés
- kybernétés

viz písemný materiál vyučující – tabulka

Učitelství jako služba

- učitelé stojí za apoštoly a proroky, mají zvláštní úkol pro křesťanskou životní praxi
- věcné pořadí: nejprve kázáno evangelium, probuzena víra, pak budován křesťanský život
- učitelé v nz době stejnou funkci jako „moudří“ (sofoi) dříve
- učitelé uchovávali podání o Kristu – také christologicky vykládají SZ
- někdy apoštolové učiteli

Učit – služba, oddání, přijetí povolání

- sloveso *didaskein* v evangeliích a první polovině Sk – u Pavla jen 10krát – tj. učení (poučování) zejména činnost Ježíše a prvních apoštolů mezi Židy
- mezi pohany nazývána tato služba jinak – kázání, evangelizace (*kéryssein, euangelizein*) – obsah: království Boží, skutečným kazatelem Bůh v Kristu.
- věřící, kteří jsou naplněni Duchem svatým nepotřebují, aby je někdo učil, jestliže zachovávají, v čem byli vyučeni (čím naplněni)
- sloveso *manthanein* (zvyknout si na něco, naučit se, porozumět, poznat) – vyučit se, znát Písma, doslova: naučit se Krista – plné přijetí, přisvojení si Krista a jeho díla, přisvojit si vůli Boží, nechat se vést Bohem

Učit – získávat pro-

- sloveso *mathéteuein* – získávat za učedníky, tj. význam učitelské činnosti učedníků: učení vedlo k pokání a přijetí víry v Krista, službě v Kristu – učednictví
- *peutheín* – získat, pohnout, přemluvit – přesvědčivé působení na rozhodnutí člověka „přesvědčoval o království Božím“ (Sk 19,8; 18,4).

Učení

- *kérygma* – zvěst budující víru, prvotní, v NZ zde podstata, základ
- *didaché* – všechno poučování, učení, obecnější význam

Rabbi

- řecký přepis hebrejského slova, které tvarem od „rav“
- rav – velký, hlavní, pán
- rav → rabbi – „můj velký“, „můj pane“, „můj učiteli“, později čestný titul zákoníků
- od 2. st. př. Kr. rab titulem pro učitele, koncovka (-i) ztrácí přivlastňovací význam
- rabbuni – aramejský tvar (J 20,16)
- 3 podmínky k získání titulu rabi: odpovídající studium, charakterové vlastnosti, ordinace – kladení rukou na hlavu

Kdo učitelem

- u Židů:
 - rodiče, od 6. roku zvláště otec – uvádí do řemesla i do nábož. zvyklostí, matka – uvádí do mravně-náboženských požadavků (úcta k starším)
 - domácí učitelé (v bohatých rodinách)
 - proroci (u králů)
 - zákoníci (učitelé lidu): výklad Tóry

Místo vyučování

- chrám
 - v Jeruzalémě
 - při východní straně chrámu Šalomounova kolonáda, síň, zde se scházejí Ježíšovi učedníci
- synagoga
 - shromaždiště, škola, vznikají v babyl. zajetí, zde četba Písma, vyučování Písmu, modlitby, místní soud, učení se znalosti Zákona při sobotních shromážděních
 - druhý, pátý den v týdnu a v sobotu, podmínka: alespoň 10 dospělých mužů (starších 13ti let)
 - představený synagogy – určuje členy na čtení, výklad, modlitbu
- křižovatky cest
- městské brány